

СИЛАБУС КУРСУ

Основні характеристики		
Назва українською мовою	Поліфонія	
Назва англійською мовою	Polyphony	
Код	02 – Культура і мистецтво	
Спеціальність	025 - Музичне мистецтво	
Фахова кваліфікація	Фортепіано Оркестрові духові та ударні інструменти; Оркестрові струнні інструменти; Народні інструменти	
Освітня програма	Освітньо-професійна	
Рівень освіти	Перший (бакалаврський) рівень	
Рік навчання	3 курс (5-6 семестр)	
Форма навчання	Денна та заочна.	
Кількість годин/ кредитів ECTS	120/4	
Розподіл годин за видами занять	Лекційні та практичні заняття	Самостійні заняття
	30 +30 год. - денна форма 10+10 год – заочна форма	60 год. - денна форма 100 - заочна форма
Контрольні заходи	Залік (5 семестр) Екзамен (6 семестр)	
Статус дисципліни / кредитного модуля	Обов'язкова, практично-професійна	
Мова викладання	Українська	
Кадрове забезпечення		
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра теорії музики та композиції	
Викладач (практичні заняття)	Майденберг-Тодорова Кіра Ісааківна, кандидат мистецтвознавства, доцент; Вороновська Ольга Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, доцент; Мірошниченко Світлана Володимирівна, кандидат мистецтвознавства, професор Нагорна Галина Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор Завгородня Галина Федорівна, доктор мистецтвознавства, професор	
Е-mail та інші контакти викладача	kiraskorp@gmail.com ; +38(066)202-15-18; o_voron@ukr.net ; +30991905188; svet12024@gmail.com +380951470988 galyna.nagorna@gmail.com +38(050)490-82-96 galina.zavgorodnyaya@gmail.com , +380989803093	
Цілі та предметні результати навчання		
Цілі дисципліни	Метою дисципліни є всебічна та комплексна підготовка фахівців у галузі професійної музично-виконавської, музично-просвітницької, музично-педагогічної діяльності. Завданнями курсу постають: розвиток навички свідомого сприйняття і вірної естетичної оцінки різноманітних проявів поліфонії (окремих прийомів, форм, підходів) в музиці різних епох та стилів; поповнення слухового досвіду студентів у галузі поліфонічної літератури різних жанрів та форм.	
Компетентності	ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (за освітньою програмою)

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

(поглиблені до курсу):

- Здатність до самостійного опанування поліфонічного матеріалу у виконавській діяльності;
- Здатність вільно орієнтуватися у різних поліфонічних стилях,

	жанрах, формах та здійснювати аналіз поліфонічних творів; – Здатність до творчого самовиявлення та вміння слухати багато голосів одночасно, вирізняти в поліфонічному багатоголосі окремих голос та корегувати виконання; – Здатність поєднувати декілька голосів у їх поліфонічному співвідношенні; – Здатність орієнтуватися у жанрах багатоголосної поліфонічної музики та розрізняти їх за стильовою спрямованістю, орієнтуючись на техніку поєднання голосів, – Здатність до роз'яснення поліфонічних форм та прийомів у музично-педагогічній діяльності; – Здатність виявляти різні можливості виконавських інтерпретацій поліфонічних творів.
Результати навчання	РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. РН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми / концертної програми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах / формах публічної презентації. РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору). РН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності. РН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва. РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох. (поглиблені до курсу): – Демонструвати знання історичних засад поліфонічного мистецтва; – Диференціювати стильові показники поліфонічних творів різних історичних епох та розуміти шляхи їх опанування та втілення в практичній виконавській та музично-педагогічній діяльності; – Знати правила будови окремих поліфонічних голосів та принципи взаємодії між ними, знати способи поліфонічного варіювання; – Вільно орієнтуватися у поліфонічному творі: його формі, композиційних засадах, принципах розвитку музичного матеріалу.
Вимоги до підготовки слухачів (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)	У структурно-логічній схемі дисципліна «Поліфонія» вивчається на етапі підготовки фахівців освітньо-професійного рівня «бакалавр» і є дисципліною, що забезпечує професійний рівень виконавської обізнаності здобувача, знайомить з широким пластом композиторської творчості та дозволяє проникнути у глибинну структуру побудови музичної поліфонічної тканини. «Поліфонія» є частиною комплексного навчання професійного музиканта та входить в коло таких музично-теоретичних

	дисциплін, як «Гармонія», «Сольфеджіо», «Аналіз музичних форм» тощо; а викладання дисципліни з урахуванням професійної спеціалізації майбутніх фахівців підкреслюється міждисциплінарними зв'язками із курсами «Спеціальний клас», «Оркестровий клас», «Ансамбль».
Зміст дисципліни (перелік тем практичних занять)	Розділ 1. Поліфонія середньовіччя та епохи Ренесансу Тема 1.1. Визначення предмету курсу поліфонії. Види музичних складів та види поліфонії. Періодизація розвитку поліфонічного мислення. Тема 1.2. Ранні форми багатоголосся. Органум; його розвиток на протязі IX-XIII століть. Інші багатоголосні жанри середньовічної поліфонії: клаузула Розділ 2. Багатоголосні жанри епохи Ars-nova. Тема 2.1. Ізоритмічний мотет, світські жанри. Тема 2.2. Поліфонія епохи Відродження. Строгий стиль. Тема 2.3. Мелодія строгого стилю та правила її компонування. Розділ 3. Строгий стиль у поліфонії Тема 3.1. Простий контрапункт. Правила поєднання двоголосся у простому контрапункті. Тема 3.2. Складний контрапункт та його різновиди. Вертикально рухомий контрапункт. Двоголосний складний контрапункт октави, децими та дуодецими. Тема 3.3. Горизонтально-рухомий контрапункт та Дзеркальний контрапункт. Тема 3.4. Імітація та її різновиди. Канон та канонічні секвенції. Розділ 4. Вільний стиль у поліфонії Тема 4.1. Поліфонія епохи бароко. Вільний стиль. Поліфонічні жанри епохи бароко. Тема 4.2. Фуга як форма і як жанр. Тема фуги. Експозиція фуги. Тема 4.3. Тематична робота у фузі. Середня частина фуги. Форма фуги в цілому. Тема 4.4. Багатотемна фуга, різновиди її структури. Розділ 5. Поліфонія композиторів різних стилів та напрямків. Тема 5.1. Поліфонічні цикли Баха. Тема 5.2. Поліфонія епохи класицизму . Тема 5.3. Поліфонічне мистецтво епохи романтизму Тема 5.4. Поліфонія у творчості композиторів ХХ сторіччя. Поліфонічні цикли П.Хіндемита, М. Скорика, В.Бібіка. Тема 5.5. Поліфонія в українській хоровій музиці. Тема 5.6. Сучасна поліфонія: жанри, підходи, прийоми гри. На практичних заняттях з поліфонії студенти виконують творчі завдання зі складання моделей поліфонічних поєднань, що використовувалися у різні епохи; розв'язують задачі з поєднання контрастного та імітаційного багатоголосся і простому та складному контрапункті; аналізують поліфонічні твори різних жанрів, вчать вирізняти на слух різні принципи багатоголосного поєднання та визначати поліфонічні техніки, складають графічні схеми багатоголосного поліфонічного твору.
Дидактичні методи	Теоретико-інформаційні методи: пояснення, бесіда, порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, систематизація музично-теоретичних і практичних даних. Емпіричні методи: опитування (діалог, дискусія, обговорення, бесіда), підготовка письмової або практичної роботи. Практично-творчі методи: складання моделей поліфонічних поєднань; вправи з поєднання контрастного та імітаційного багатоголосся і простому та складному контрапункті; аналіз поліфонічних творів різних жанрів;

	визначення на слух поліфонічних технік; складання графічних схем багатоголосного поліфонічного твору. Контрольно-оцінювальні: опитування, письмова робота. У разі роботи в дистанційному режимі може використовуватись віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom; комунікаційна платформа Zoom, Meet та ін.. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через месенджери чи електронну пошту (за вибором академічної групи).
Література	1. Беліченко Н.М. Завдання з поліфонії. Строгий стиль. Вільний стиль (Фуга). Харків, 2015. 2. Завгородня Г. Деякі аспекти методології аналізу музичних творів. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Одеська національна музична академія ім. А.В.Нежданової. Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство. Вип. II (5), 2015 [голова редколегії П. Е. Герчанівська]. – Київ, 2015 – с.114 – 120. 3. Каплієнко-Ілюк Ю. Поліфонія. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 112 с. 4. Мірошниченко С. В. Класифікація складних багатотемних фуг (на прикладі циклів українських композиторів). Науковий вісник: [зб. статей]. К.: НМАУ, 2005. Вип. 36. Книга 1. Українська та світова музична культура: сучасний погляд. С. 109–120. 5. Мірошниченко С. В. Контрапункт як поняття та явище. Музичне мистецтво і культура : наук. вісник. Одеса, 2002. Вип. 3. С. 40–48. 6. Пяковський І. Поліфонія : навч. посібник. К.: ДМЦНЗКіН, 2003. 7. Супрун-Яременко. Поліфонія. Посібник для студентів вищих навчальних музичних закладів України. – Вінниця. Нова Книга. – 2014. –512с. 8. Хомінський Й. Історія гармонії та контрапункту. т. I, К, 1975; т. II, К., 1979.
Література додаткова	1. Гуренко А. Узагальнювально-контрапунктичне формотворення і його прояв у музиці Фрія Іщенко. К.: Музична Україна, 2009. 236 с. 2. Завгородня Г. Ф. Поліфонічні аспекти сучасної композиторської практики. Педагогічні шляхи реалізації загальноєвропейських цінностей у системі освіти України : зб. статей Харків, 2004. С. 298–305. 3. Ляшенко Г. Роль фуги у драматургії неполіфонічних форм. К.: Музична Україна, 1976. 208 с. 4. Мірошниченко С.В. Поліфонологія як музикознавча дисципліна та національна природа української національної музики. Монографія. – Одеса : Астропринт, 2012. – 296 с. 5. Молдавін М. Народний підголосковий склад. К., 1980. 6. Пяковський І. Б. Поліфонія в українській музиці. Київ. 2012. 270 с. 7. Пяковський І. Поліфонія в українській музиці.: навч. посібник. К.: НМАУ, 2012. 272 с. 8. Форми понятійної та практичної орієнтації в курсі поліфонії. Методичні рекомендації для викладачів музичних навчальних закладів. Упорядник В.Г. Іванченко. К., 1991. 44 с. 9. Kolago, Lech. Musikalische Formen und Strukturen in der deutschsprachigen Literatur des 20. Jahrhunderts. Salzburg, 1997. 331 s. 10. Komorowski, Hans-Peter. Die “Invention” in der Musik des 20. Jahrhunderts. Regensburg, 1971. 263 s. 11. Riemann Musiklexikon: B.Schott’s Sohne. Mainz, begonnen von Wilibald Gurbitt fortgetuhrt und herausgegeben von Hans Heinrich Eggebrecht. B. III. Sachteijl, 1967. 1087 s. 12. Rudsinski W. Warstat Kompozytorski Beli Bartoka. Warszawa, 1963. 147 s.

	13. Scholz, G. Die Musikanalyse und ihre Grenzen. Osterreichische Musikzeitschrift. 1981. №9. 14. Traimer, Roswitha. Bela Bartoks Kompositionstechnik dargestellt an seinen sechs streichquartetten (Dissertation, Universitat Munchen, 1953). Forschungsbeitrage zur Musikwissenschaft. Band III. Regensburg, 1956. 91 s.		
Технічне забезпечення	<i>Аудиторії з фортепіано, дошкою та крейдою, ноутбук та динаміки, мережа інтернет, доступ до навчальної, нотної літератури, аудіо- та відео прикладів, комунікативних платформ.</i>		
Сума стартових балів та балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:			
Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Екзамен Залік	1 1	60	100
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	дуже добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	достатньо	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Політика курсу			
Правила взаємодії	Політика навчальної дисципліни визначається положенням ОНМА ім. А.В. Нежданової про «Про оцінювання знань студентів та семестровий контроль», «Положенням про організацію освітнього процесу», «Положенням про перездачу на вищий бал оцінки з предметів навчального плану», «Положенням про академічну доброчесність».		
Додаткова інформація	Силабус дисципліни «Поліфонія» оновлено на засіданні кафедри теорії музики та композиції (протокол №15 від 30.06.2023); погоджено колегією забезпечення якості освіти (протокол № 3 від 03.07.2023), розглянуто на засіданні Науково-методичної ради (Протокол №6 від 03.07.2023) та затверджено на засіданні Вченої ради Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової (Протокол №14 від 04.07.2023).		